

MESTO NITRA

Materiál na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre

Predkladateľ:	JUDr. Igor Kršiak, prednosta Mestského úradu v Nitre
Číslo materiálu:	106/2015
Názov materiálu:	Informatívna správa o plnení Akčného plánu „Nitra pre všetkých“
Spracovateľ:	Ing. Zuzana Jančovičová, dočasne poverená výkonom funkcie vedúci odboru sociálnych služieb
Napísal:	Mgr. Dana Barbaričová, referent pre spoluprácu s tretím sektorom
Prizvať:	
Dátum rokovania MZ:	19.03.2015
Dátum vyhotovenia:	04.03.2015

Návrh na uznesenie:	Mestské zastupiteľstvo v Nitre p r e r o k o v a l o Informatívnu správu o plnení Akčného plánu „Nitra pre všetkých“ b e r i e n a v e d o m i e Informatívnu správu o plnení Akčného plánu „Nitra pre všetkých“
----------------------------	--

Podpis predkladateľa:	
------------------------------	--

Informatívna správa o plnení Akčného plánu „Nitra pre všetkých,, Informácie (nielen) pre hendikepovaných turistov“ za rok 2014

Akčný plán „Nitra pre všetkých,, Informácie (nielen) pre hendikepovaných turistov“ bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Nitre uznesením č. 54/2013-MZ dňa 14.3.2013 ako koncepčný a praktický podklad pre samosprávu pri odstraňovaní bariér.

Akčný plán v 7. kapitole vytyčuje ciele na zlepšenie kvality života a navrhuje riešenia v oblastiach:

Koncepcie a politiky

Čo sa týka koncepčného prístupu Mesta Nitry, v roku 2014 bola vypracovaná **Koncepcia cyklistickej dopravy Mesta Nitry**, ktorá je v súčasnosti v procese prerokovania.

Mesto Nitra okrem iných disponuje aj už schválenými koncepčnými dokumentmi:

- ✓ Koncepcia opráv a rekonštrukcií miestnych komunikácií
- ✓ Koncepcia výstavby, budovania a rekonštrukcie verejných parkov na území Mesta Nitry
- ✓ Koncepcia údržby verejnej zelene a čistenia Mesta Nitry
- ✓ Koncepcia rekultivácie zelene, výsadby zelených plôch a kvetinových záhonov na území Mesta Nitry

Okrem koncepčných dokumentov Mesto Nitra pri investičných akciách dodržiava platnou legislatívou určené normy týkajúce sa bezbariérovosti, ide najmä o Vyhlášku Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Investičné projekty / akcie

Odbor investičnej výstavby a rozvoja realizuje investičnú činnosť na základe schváleného Rozpočtu Mesta Nitry. V rámci tejto činnosti boli vykonané konkrétne akcie, ktoré spĺňajú účel, ktorý sa sleduje v spomínanom dokumente. Zoznam akcií, ktoré vylepšujú mobilitu hendikepovaných osôb a to osadzovaním bezbariérových priechodov na chodníkoch:

- Oprava chodníka na Novozámockej ul.
- Oprava chodníka na Štúrovej ul. od Bolečkovej po Dubíkovu
- Oprava chodníka na Damborského ul.
- Bezbariérový priechod Potravínárska č. 21
- Bezbariérový priechod Za Humnami č.49
- Bezbariérové úpravy priechodov pre chodcov na Slančíkovej ul.
- Bezbariérové úpravy priechodov pre chodcov na Tr. A. Hlinku – Chren. cintorín
- Chodník na Topoľovej ul.
- Chodník na Nábr. mládeže č. 83

Sťažný pohyb chodcov bol vylepšený aj vybudovaním chodníka a schodov na Potravínárskej č. 15 a taktiež opravou a odvodnením komunikácie na Priechodnej ul. č. 23-28.

Odbor komunálnych služieb a životného prostredia v roku 2014 zabezpečil aktivity s finančným vyčíslením :

- ✓ nasvietenie priechodu pre chodcov na križovatke ulíc Štúrova – Žilinská,
- ✓ demontáž nefunkčnej cestnej svetelnej signalizácie (odstránenie stĺpov CSS) na križovatke ulíc Chrenovská – Dobšinského – Napervilleká (križovatka pod Zoborom),
- ✓ nákup a osadenie 10 kusov lavičiek rozmiestnenie v zmysle požiadaviek VMČ a občanov pri obytné bytové domy v jednotlivých mestských častiach,
- ✓ prevádzkovanie autobusov, ktoré sú vybavené akustickým hlásením zastávok pre zrakovo postihnutých občanov ako aj svetelnými informačnými panelmi, ktoré slúžia aj sluchovo postihnutým občanom,
- ✓ redukcia vegetačných nádob v konflikte s pešími ťahmi v centre mesta Štefánikova trieda, Palárikova ul.,
- ✓ postupné odstraňovanie reklamných nosičov v chodníkoch, napr. 3D board v blízkosti križovatky Štefánikova / Palárikova ul.

Oprava a odvodnenie komunikácie Prierodná 23-28

Chodník a schody Potravínárska 15

Bezbariérový priechod Potravínárska 21

Oprava chodníka Novozámocká ul.

Bezbariérové úpravy priechodov Slančikova ul.

Chodník Nábr. Mládeže 83

Chodník Topoľová ul.

Bezbariérový priechod Za Humnami 49

Bezbariérové úpravy priechodov Tr. A. Hlinku – Chren. cintorín

Oprava chodníka Štúrova od Bolečkovej po Dubíkovu

Oprava chodníka Damborského ul.

Implementácia akčného plánu v iných ustanovizniach a firmách

Mesto Nitra spolupracuje pri implementácii akčného plánu prvotne s organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Nitry.

Správa zriadení sociálnych služieb, Baničova 12, Nitra v Centre pre seniorov a osoby so zdravotným postihnutím počas celého roka ponúka široké spektrum spoločenských, kultúrnych, vzdelávacích a športových podujatí, zameraných na :

- integráciu ŤZP občanov do spoločnosti
- na posilňovanie medzigeneračných vzťahov
- nadväzovanie a udržiavanie spoločenských kontaktov
- zamedzovanie izolácie a zneužívania týchto rizikových a sociálne ohrozených skupín občanov

Akcie organizované v priebehu roka : výstavy ručných prác, vzdelávacie prednášky, kurzy práce s PC, spoločenské hry pre ŤZP, pohybové aktivity, Oslava dňa matiek – DS ŤZP.

Za prínos považujeme najmä výchovu a vzdelávanie, zvyšovanie prosociálneho citenia, podpora konformného správania mladých ľudí a spoločenskej zainteresovanosti občanov na živote mesta.

Mesto Nitra poskytuje na svojich pracoviskách a vo svojich zariadeniach sociálnych služieb priestor pre realizáciu dobrovoľníckej činnosti pre mladých ľudí a seniorov. Mladí ľudia v období svojho voľného času, po absolvovaní povinnej praxe v rámci svojho vzdelávania v zariadeniach sociálnych služieb, sa do nich radi vracajú a zúčastňujú sa rôznych aktivitách, organizovaných v dennom režime klientov (návštev kultúrnych programov denných stacionárov, jazykové vzdelávanie v DS, športové akcie, výlety, práca s PC a pod.), nadväzujú spoločenské kontakty a priateľstvá.

Seniori sa radi zúčastňujú a dobrovoľne organizačne aktívne podporujú činnosti, akcie a podujatia, ktoré mesto na svojom území ponúka a zabezpečuje (úprava zelene v mesta, zbieranie odpadkov, dozor pri rôznych výstavách, organizovanie výletov a pod.). Viac seniorov z mesta Nitra bolo ocenených titulom Senior roka, ktoré udeľuje Fórum pre seniorov, organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, pracujúca v prospech starších ľudí, za zlepšenie života seniorov na Slovensku.

V dennom stacionári sú poskytované sociálne služby, podľa zákona o sociálnych službách osobám odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby, ktoré sú odkázané na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.

Hlavným cieľom tohto typu zariadenia je vytvárať podmienky na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie človeka s ťažkým zdravotným postihnutím. V Dennom stacionári sú sociálne služby poskytované ambulantnou formou v pracovných dňoch, dopĺňajú nevyhnutnú sieť sociálnych služieb pre cieľovú skupinu osôb.

V Dennom stacionári pre ŤZP občanov sú sociálne služby poskytované mladým ľuďom väčšinou po DMO s rôznym telesným, zmyslovým, mentálnym či kombinovaným postihnutím. Poslaním Denného stacionára je podpora integrovanej výchovy, vzdelávania a zmysluplného trávenia voľného času pre osoby so zdravotným postihnutím. V Dennom stacionári sa poskytuje sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia a stravovanie. Zabezpečuje pracovnú terapiu a záujmovú činnosť. Ďalej sa v dennom stacionári poskytuje sociálne poradenstvo rodine alebo inej fyzickej osobe, ktorá zabezpečuje pomoc fyzickej osobe v domácom prostredí, za účelom spolupráce pri sociálnej rehabilitácii. V dennom stacionári pre občanov so zdravotným postihnutím je vytvorené harmonické, farebné a pozitívne prostredie, kde sa klienti cítia príjemne a bezpečne. Nájdu tu širšiu mieru socializácie ako v stereotypnom domácom prostredí, stretávajú seberovných ľudí. Snahou odborných sociálno-výchovných pracovníkov je pracovať na udržiavaní a rozvíjaní ich samostatnosti, schopnosti orientácie, zlepšení seba obslužných prác a hygienických návykov. V dennom stacionári pre ŤZP občanov sa vykonávajú terapie rôznymi pracovnými metódami a technikami ako je arteterapia, muzikoterapia, nácvik komunikačných zručností, rozhovory individuálne a v komunite, ergoterapia, nácvik pamäťových, kognitívnych a prezentačných schopností, pohybové cvičenia a spoločenské podujatia.

Denný stacionár pre ľudí s autizmom poskytuje služby pre ľudí s poruchami autistického spektra (PAS). Poslaním denného stacionára je podpora integrovanej výchovy, vzdelávania a zmysluplného trávenia voľného času pre osoby s PAS. V Dennom stacionári sa poskytuje sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia a stravovanie. Zabezpečuje pracovnú terapiu a záujmovú činnosť. Ďalej sa v dennom stacionári poskytuje sociálne poradenstvo rodine alebo inej fyzickej osobe, ktorá zabezpečuje pomoc fyzickej osobe v domácom prostredí, za účelom spolupráce pri sociálnej rehabilitácii. Poskytovanie sociálnej služby zabezpečujú odborní sociálni pracovníci.

V Dennom stacionári ponúkajú ľuďom s autizmom odborný individuálny prístup, pochopenie a záujem. Rodičia (príbuzní) dostanú priestor na zmenu stereotypného režimu dňa, priestor na čiastočnú sebarealizáciu a možnosť načerpania nových síl. Klienti majú možnosť využiť rôzne formy terapie (arteterapiu, muzikoterapiu, ergoterapiu), pohybové aktivity, relaxačné činnosti a nácvik sociálnych zručností. Denný stacionár ponúka možnosť využívania odľahčovacej služby, ktorá je určená pre osobu, ktorá sa stará o osobu s poruchou autistického spektra. Cieľom odľahčovacej služby je umožniť tejto osobe nevyhnutný odpočinok za účelom udržania fyzického a duševného zdravia.

Denný stacionár pre seniorov poskytuje seniorom, ktorí žijú v rodinách s ekonomicky aktívnymi príslušníkmi rodiny, ktorí im nemôžu poskytnúť celodennú starostlivosť, ale nechcú ich umiestniť v Domove dôchodcov, resp. čakajú v poradovníku na umiestnenie do Domova sociálnych služieb. Tiež je určená seniorom, ktorí žijú sami, potrebujú kontakt s ľuďmi a vyplniť voľný čas. V dennom stacionári sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu a stravovanie. Denný stacionár pre seniorov zabezpečuje pracovnú terapiu a záujmovú činnosť. Ponúka služby kolektívnu sanatórnu aktivizáciu spojenú s psychosociálnou rehabilitáciou: ergo-terapeutické činnosti, aktivizačné programy, využívanie PC, skupinové kondičné cvičenia, priestory pre odpočinok, dohľad nad užívaním liekov, hygienický dohľad, stravovanie, inštitucionálne a sociálne poradenstvo klientom a ich rodinným príslušníkom, kontroly krvného tlaku, ošetrovanie bioptronovou lampou a fototerapia, poskytovanie podmienok pre zamedzenie osamelosti a ageizmu v spoločnosti. Predmetnú starostlivosť zabezpečuje kvalifikovaný sociálny pracovník.

Mesto Nitra sa môže pochváliť s tým že má vybudované takéto zariadenia, ktoré slúžia jednak seniorom, ktorých neustále pribúda a taktiež možnosťou stretávať sa v DS pre občanov ŤZP a autistov. Prínosom pre tieto zariadenia je dobrovoľnícka činnosť mladých študentov a absolventov povinnej praxe v rámci svojho vzdelávania v zariadeniach sociálnych služieb.

Plánovanie a spolupráca

Mesto Nitra v rámci propagácie a prezentácie mesta naďalej distribuuje propagačné materiály „Nitra bez bariér“ v 3 jazykových mutáciách a mapu mesta „Nitra bez bariér“. Predovšetkým boli tieto materiály poskytnuté organizáciám, ktoré sa obrátili na sekretariát primátora

o spoluprácu, pr. záštitu nad podujatím a aktivitami (napr. Handicap teenager o.z., Nitrianska komunitná nadácia, návšteva hendikepovaných detí z partnerského mesta Zielona Góra). Materiály sú taktiež k dispozícii bezplatne záujemcom v NISYSe, v informačných stánkoch počas výstav a veľtrhov CR, prípadne v info stánku počas podujatí organizovaných v meste Nitra. V ponuke sprievodcovských služieb je aj bezbariérová prehliadka Nitry, ktorej sa v roku 2014 zúčastnilo 20 osôb, ktorým bola umožnená aj bezplatná jazda turistickým vláčikom na Nitriansky hrad.

V rámci plnenia systému rýchleho mapovania bariér v spolupráci s verejnosťou je novinkou roku 2014 zavedenie mobilnej aplikácie City Monitor, vďaka ktorej môžu občania posielat' svoje podnety pomocou svojho mobilného telefónu. Zo 150 podnetov zaslaných do konca roku 2014 vyše polovica súvisela s výtlkami na cestách a chodníkoch, spadnutých stromoch, uvoľnených dlažbových kockách. Aplikácia presne lokalizuje podnet a jej súčasťou je fotodokumentácia podnetu. Podnety občania zasielajú aj cez stránku Facebook mesta Nitry: www.facebook.com/nitramesto.

Odbor kultúry Mestského úradu v Nitre sa spolupodieľa najmä na odstraňovaní psychických bariér v oblasti poskytovania kultúrnych a duchovných hodnôt širokému spektru obyvateľov Nitry a v širšom meradle i návštevníkom Nitry zo Slovenska i zahraničia.

Vklad mesta do kultúry sa prejavuje v praxi v rôznej podobe – napr. v podobe zmlúv o spolupráci/ napr. bezplatný prenájom priestorov na aktivity a pod./ podporilo Mesto Nitra aktivity Nitrianskej humanitnej spoločnosti Homo Nitriensis, aktivity Jednoty dôchodcov na Slovensku /krajskej, mestskej organizácie i miestnych organizácií v jednotlivých mestských častiach/. Mesto Nitra sa rovnako spolupodieľa i na zriaďovaní alebo pomoci pri vzniku a činnosti sociálnej siete pre dôchodcov. Podujatia organizované Mestom Nitra ponúkajú pestrý program pre širokú verejnosť. Na každom podujatí si prídu na svoje aj seniori, či už v programe Nitrianskeho kultúrneho leta (dychovky, ľudová hudba a pod.), počas Dňa seniorov venovanému nitrianskym seniorom či v programe vianočného mestečka a iných podujatí – v podobe zachovávaní kalendárnych zvykov. V neposlednom rade sa organizujú i rôzne benefičné podujatia. V spolupráci s Nadáciou Konštantína Filozofa Mesto Nitra organizuje každoročne benefičný koncert Hoj, vlast' moja!, ktorý sa koná k príležitosti Dňa ústavy SR. V tomto roku Mesto Nitra a Nadácia Konštantína Filozofa venovalo občanom a návštevníkom Nitry ako dar ďalší prestížny koncert Čaro Vianoc v mestskej hale. Na týchto

oblúbených koncertoch sa v roku 2014 predstavili zvučné mená opernej scény Slovenska ako napr. Jana Bernáthová, Martin Babjak, Otokar Klein, Ján Babjak. Množstvo podujatí organizovaných Mestom Nitra umožňuje všetkým záujemcom voľný vstup (Medzinárodný deň detí, Nitra, milá Nitra..., Nitrianske kultúrne leto v Mestskom parku na Sihoti, Klokočinský jarmok, Chrenovské stánky, fašiangové, vianočné programy a pod.), navštevované sú širokými vrstvami obyvateľov nielen Nitry, ale i okolia. Takmer všetky sú organizované v priestoroch bez fyzických bariér a bývajú navštevované i skupinami fyzicky hendikepovaných spoluobčanov. Ponúkajú priestor na prezentáciu i fyzicky či sociálne znevýhodneným umelcom – napr. v programe Klokočinského jarmoku 2014 vystúpil nevidiaci umelec Marián Bango so svojím hosťom, v rámci Nitrianskeho kultúrneho leta usporiadala bubenícka show Campana Batucada z Nitry workshop s deťmi z detských domovov.

Mesto Nitra tiež spoluorganizuje výstavy hendikepovaných umelcov. Objekt Synagógy v Nitre – využívaný ako koncertná a výstavná sieň mesta Nitry, v správe odboru kultúry, poskytuje návštevníkom ZŤP vstup na prehliadky zadarmo a držiteľom preukazu ZŤP ako i seniorom možnosť zakúpenia zľavneného vstupného na podujatia organizované v priestoroch Synagógy. Prostredníctvom Fóra mladých v roku 2014 Mesto Nitra podporilo mladých hudobníkov zo sociálne znevýhodnených skupín či so zdravotným postihnutím – v rámci projektu Rocková škola, kde boli zakúpené hudobné nástroje a technické zabezpečenie a uskutočňujú sa tu nielen pravidelné stretnutia i workshopy, ktoré umožňujú venovať sa hudbe /výučba hry na elektrickú gitaru, basgitaru a bicie nástroje/ hlavne tým, ktorí nemajú financie na zakúpenie si vlastného hudobného nástroja a na platenie umeleckých škôl.

V oblasti dotačnej politiky mesta Nitry podporuje iniciatívy občianskych združení a mimovládnych organizácií združujúcich občanov so ZP alebo organizácií venujúcich sa pomoci ZP občanom na poli kultúry. V rámci podpory projektov v cieľovej oblasti rozvoj a ochrana duchovných hodnôt, tvorba, ochrana alebo šírenie kultúrnych hodnôt boli v roku 2014 podporené rôzne projekty ako napr. benefičný koncert „Bez modrín“ (usporiadateľ Centrum Slniečko, n.o.), projekt materského centra „Míľa pre mamu,“ projekty tvorivých dielní pre deti žijúce v sociálne slabých rodinách a pod., podporujúce rozvoj kultúry a kultúrnych hodnôt aj u znevýhodnených skupín obyvateľov mesta.

1. Podujatie **Galakonzert čaro Vianoc**

2. Podujatie **Chrenovské stánky 2014**

Finančné výdavky:

1. dotácie :

Spolu: 700 € / Bez modrín (200), Míľa pre mamu (200), Prehliadka tvorivosti a zručnosti seniorov(300)/

2. podujatia /Deň seniorov, Deň seniorov v mestských častiach/ :

Spolu : 3 230 €

3. ostatné podujatia – s voľným vstupom „organizované pre všetkých“ – v zmysle Rozpočtu Odboru kultúry Mestského úradu v Nitre.

Administratívne opatrenia

Odbor sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre eviduje databázu žiadateľov o sociálne služby podľa jednotlivých cieľových skupín – seniori, rodiny s deťmi, zdravotne postihnutí a podľa ich podaných žiadostí o poskytnutie alebo zabezpečenie poskytnutia sociálnej služby.

Vzdelávanie, osвета a aktivizácia obyvateľstva

Odbor sociálnych služieb Mesto Nitra v súlade s VZN č. 1/2001 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Nitry v znení neskorších dodatkov vyhlásilo výzvu na predkladanie projektov na čerpanie dotácií z rozpočtu mesta pre rok 2014. V oblasti „Ochrana a podpora zdravia, pomoc zdravotne postihnutým ľuďom“ mesto podporilo v rámci projektov sumou 17 294.- €.

Dôvodová správa

Akčný plán „Nitra pre všetkých,, Informácie (nielen) pre hendikepovaných turistov bol schválený Mestským zastupiteľstvom v Nitre uznesením č. 54/2013-MZ dňa 14.3.2013 ako koncepčný a praktický podklad pre samosprávu pri odstraňovaní bariér.

Informatívna správa bola spracovaná v zmysle kapitoly 7, ktorá vytyčuje ciele na zlepšenie kvality života a návrhy riešení. Zároveň bol materiál spracovaný na základe podkladov poskytnutých jednotlivými útvarmi a odbormi Mestského úradu v Nitre.

Komisia pre sociálne veci, bytové otázky a zdravotníctvo na svojom rokovaní **uznesením č. 23/2015** dňa 04.03.2015 informatívnu správu prerokovala a odporučila Mestskému zastupiteľstvu v Nitre informatívnu správu vziať na vedomie.

Uznesenie Mestskej rady v Nitre bude predložené priamo na rokovanie Mestského zastupiteľstva v Nitre dňa 19.3.2015.